vyoma-saṃskṛta-pāṭhaśālā

॥ स्वाध्यायप्रवचनाभ्यां न प्रमदितव्यम् ॥

Learn Sanskrit From Home, Teach Sanskrit From Home.

Srimad-Bhagavadgeetha & Sanskrit

|| *Dharmakshetre kurukshetre* ||

Current Index : Introduction to Bhagavad geetha – 10th Nov 2011

Vyoma Samskrta Paatashaala is an e-learning initiative of Vyoma Linguistic Labs Foundation – which is a non-profit section-25 linguistic technology company

http://www.sanskritfromhome.in/

http://www.vyomalabs.in/

vyóma

॥ वाचं धेनुमुपासीत ॥

ध्यान श्लोका:

गुरुरेव गतिर्गुरुमेव भजे गुरुणैव सहास्मि नमो गुरवे ।
न गुरोः परमं शिशुरस्मि गुरोः मतिरस्ति गुरौ मम पाहि गुरो ॥

पार्थाय प्रतिबोधितां भगवतां नारायणेन स्वयं
व्यासेन ग्रथितां पुराणमुनिना मध्येमहाभारतम् ।
अद्वैतामृतवर्षिणीं भगवतीमष्टादशाध्यायनीं
अम्ब त्वामनुसन्दधामि भगवद्गीते भवद्वेषिणीम् ॥

नमोऽस्तु ते व्यास विशालबुद्धे फुल्लारविन्दायतपत्रनेत्र ।
येन त्वया भारततैलपूर्णः प्रज्वालितो ज्ञानमयः प्रदीपः ॥
वसुदेवसुतं देवं कंसचाणूरमर्दनम् ।
देवकी परमानन्दं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥

मूकं करोति वाचालं पङ्गुं लङ्घयते गिरिम् ।
यत्कृपा तमहं वन्दे परमानन्दमाधवम् ॥

Recap of previous class

Shloka
(in devanagari)

भयाद्रणादुपरतं मंस्यन्ते त्वां महारथाः ।
येषां च त्वं बहुमतो भूत्वा यास्यसि लाघवम् ॥ २.३५ ॥

(in English)

bhayādraṇāduparataṁ maṁsyantē tvāṁ mahārathāḥ |
yēṣāṁ ca tvaṁ bahumatō bhūtvā yāsyasi lāghavam || 2.35 ||

Index Ref

2nd chapter,35 of 72

पदच्छेदः

भयात्, रणात्, उपरतम्, मंस्यन्ते,त्वाम्, महारथाः ।
येषाम्, च, त्वम्, बहुमतः, भूत्वा, यास्यसि, लाघवम् ॥

अन्वयार्थ:

(Prose Order with meaning & introduction to the word)

येषाम्	येषां राज्ञाम्	of those	यद् - द.सर्व.ष.बहु.
त्वं बहुमतः	त्वं सम्मानितः, बहुगुणसंपन्नः, बहुभिः गुणैः युक्तः	thou much-thought-of	अ.पुं.प्र.एक.
भूत्वा	भूत्वा	having been	क्त्वान्तम् अव्ययम्
लाघवम्	अगौरवास्पदत्वम्, तुच्छस्थानम्, नीचस्थानम्	lightness	अ.नपुं.द्वि.एक.
यास्यसि	प्राप्स्यसि, विन्दसि	wilt receive	या.पर.कर्तरि लृट् मपु.एक.
महारथाः च	ते महारथाः च	and the great chariot-warriors	अ.पुं.प्र.बहु.
त्वाम्	त्वाम्	thee	युष्मद् - द.सर्व.द्वि.एक.
भयात्	भीतेः करणात्	from fear	अ.नपुं.पं.एक.
रणात्	युद्धात्	from battle	अ.नपुं.पं.एक.
उपरतम्	विरतम्,पलायनम्	withdrawn	अ.पुं.द्वि.एक.

General format of Prose order

Simple sentences

कर्तृपदम्	कर्मपदम्	क्रियापदम्
प्रथमा or तृतीया	द्वितीया	लकार based
Doer of work	Object (what, whom)	Action / verb

A bit advanced

विषेशणम्	विषेशणम्	Other words
Same vibhakti as कर्तृपदम्	Same vibhakti as कर्मपदम्	To be placed as per the vibhakthi and meaning
Any word describing doer	Any word describing object	

अर्थः येषां त्वं बहुमतः भूत्वा लाघवं यास्यसि (तादृशाः) महारथाः च त्वां भयात् रणात् उपरतं मंस्यन्ते ।

Meaning The great chariot-warriors will believe that thou hast withdrawn from the battle through fear. And thou wilt be lightly esteemed by them who have thought much of thee.

तात्पर्यं अद्य यावत् भवान् सर्वेषां गौरवास्पदम् आसीत् । युद्धाकरणेन भवान् तेषां मध्ये लाघवं यास्यति । ते महारथाः भवान् भयात् रणात् उपरतः इति चिन्तयन्ति ।

व्याकरणम्

सन्धिः	भयाद्रणादुपरतम्	- भयात् + रणात् भयाद्रणात् - भयाद्रणात् + उपरतम्	जश्त्वसन्धिः जश्त्वसन्धिः
	बहुमतो भूत्वा	- बहुमतः भूत्वा	विसर्गसन्धिः (सकारः) रेफः उकारः, गुणः
समासः	बहुमतः	- बहूनां मतः - षष्ठीतत्पुरुषः ।	
कृदन्तः	उपरतम्	- उप + रम् + क्त (कर्तरि)	
तद्धितान्तः	लाघवम्	- लघु + अण् (भावे) ।	लघोः भावः इत्यर्थः ।

Chapter 2, shlokas 35…contd

विशेषांशा: / Special Notes

१

के - के

(who is who)

धन्यवादाः

For any queries/ feedback please feel free to contact us at

Vyoma Linguistic Labs Foundation

A non-profit section-25 linguistic technology company

Ph: 09686674545 (Between 10 AM and 5 PM on weekdays)

Email: sanskritfromhome@vyomalabs.in

http://www.sanskritfromhome.in/

http://www.vyomalabs.in/